

Sibbo kommun

Utvärderingsberättelse 2017

5.6.2018

Innehållsförteckning

1. Inledning	2
1.1. Revisionsnämndens uppgifter	2
1.2. Revisionsnämndens sammansättning och verksamhet.....	3
1.3. Revision	3
2. Behandlingen av utvärderingsberättelsen för år 2016	4
3. Uppnående av de ekonomiska målen år 2017	4
4. Uppnående av de bindande målen för verksamheten år 2017	4
5. Personalen.....	8
6. Övriga observationer.....	8
7. Slutsatser.....	8
8. Underskrifter.....	9

1. Inledning

1.1. Revisionsnämndens uppgifter

Sibbo kommuns förvaltning och ekonomi år 2017 har granskats i enlighet med kommunallagen och kommunens förvaltningsstadga. Revisionsnämndens uppgifter definieras i kommunallagen 121 § enligt följande:

Revisionsnämndens uppgift är att

- 1) bereda de ärenden som gäller granskningen av förvaltningen och ekonomin och som fullmäktige ska fatta beslut om,
- 2) bedöma huruvida de mål för verksamheten och ekonomin som fullmäktige satt upp har nåtts i kommunen och kommunkoncernen och huruvida verksamheten är ordnad på ett resultatrikt och ändamålsenligt sätt,
- 3) bedöma hur balanseringen av ekonomin utfallit under räkenskapsperioden samt den gällande ekonomiplanens tillräcklighet, om kommunens balansräkning visar underskott som saknar täckning,
- 4) se till att granskningen av kommunen och dess dottersammanslutningar samordnas,
- 5) övervaka att skyldigheten enligt 84 § att redogöra för bindningar iakttas och tillkännage redogörelserna för fullmäktige,
- 6) för kommunstyrelsen bereda ett förslag till bestämmelser om nämndens uppgifter i förvaltningsstadgan samt till budget för utvärderingen och granskningen.

Revisionsnämnden gör upp en utvärderingsplan och lämnar för varje år fullmäktige en utvärderingsberättelse som innehåller resultaten av utvärderingen. Fullmäktige behandlar utvärderingsberättelsen i samband med bokslutet. Nämnden kan även ge fullmäktige andra sådana utredningar om resultaten av utvärderingen som den anser vara behövliga.

Enligt kommunallagen ger kommunstyrelsen fullmäktige ett utlåtande om de åtgärder som utvärderingsberättelsen föranleder.

1.2. Revisionsnämndens sammansättning och verksamhet

Revisionsnämndens sammansättning ändrades på våren 2017. Den tidigare revisionsnämnden sammanträdde år 2017 sex gånger och den nya fyra gånger. För att fullfölja sin utvärderingsuppgift har nämnden hört olika tjänsteinnehavare vid sina möten. Därtill har revisionsnämnden följt upp genomförandet av revisionsplanen och upprätthållit ett bindningsregister för tjänsteinnehavarna och de förtroendevalda.

Sammansättningen för den av kommunfullmäktige 12.6.2017 (§ 67) valda revisionsnämnden är följande:

<u>Ordinarie medlem</u>	<u>Ersättare</u>
Harri Lehtonen, ordförande	Maija Lepistö
Hannele Rauha, viceordförande	Janne Nickström
Hans-Peter Lindgren	Sakarias Liimatainen
Minna Lindblom	Pauliina Tapio
Kirsi Toivola	Kristiina Ovaskainen

Revisionsnämnden har fattat sina beslut på framställning av ordföranden och OFGR/GR-revisor Martin Slotte.

Revisionsnämnden har utarbetat utvärderingsberättelsen för år 2017 till fullmäktige. Utvärderingen grundar sig på uppgifterna i bokslutet för år 2017 samt på förfrågningar till tjänsteinnehavarna.

1.3. Revision

Kommunens förvaltning och ekonomi år 2017 har granskats i enlighet med kommunallagen och kommunens förvaltningsstadga. Antalet lagstadgade revisionsdagar uppgår uppskattningsvis till 37. Därtill kommer nämndens sekreteraruppgifter och eventuella köpta sakkunnigtjänster. Revisionssammanslutningen avger skriftliga och muntliga rapporter till nämnden enligt behov. Efter granskningen av bokslutet avges en revisionsberättelse till fullmäktige. Revisionsnämnden bereder valet av revisionssammanslutning och tillställer fullmäktige ett förslag om vilken sammanslutning som ska väljas.

Den av kommunfullmäktige 12.6.2017 valda revisionsnämnden konkurrensutsatte revisionssammanslutningen för kommunen under sommaren. Som revisionssammanslutning för fullmäktigeperioden 2017–2020 valdes KPMG Offentliga Tjänster Ab. Kommunfullmäktige fattade upphandlingsbeslutet 4.9.2017 (§ 95). OFGR/GR/CIA Martin Slotte har fungerat som huvudansvarig revisor.

Revisorn har rapporterat till revisionsnämnden om hur revisionsplanen har genomförts. Vidare har revisorn gett revisionsnämnden två skriftliga rapporter om revisionen för år 2017. Dessa rapporter har även lämnats till kommunens ledning. Revisionsnämnden förutsätter att observationerna och rekommendationerna i rapporterna leder till korrigerande åtgärder.

2. Behandlingen av utvärderingsberättelsen för år 2016

Kommunstyrelsen har gett ett bemötande med anledning av utvärderingsberättelsen för år 2016. Bemötandet blev färdigt i slutet av oktober år 2017. Kommunfullmäktige godkände 13.11.2017 kommunstyrelsens bemötande med anledning av utvärderingsberättelsen för år 2016. Revisionsnämnden behandlade kommunstyrelsens bemötande 20.12.2017.

Utifrån kommunstyrelsens bemötande har det inte blivit klart för revisionsnämnden vilka konkreta åtgärder man har vidtagit med anledning av utvärderingsberättelsen för år 2016. Exempelvis kan nämnas att ungdomsfullmäktige fortfarande inte beaktats i kommunens beslutsfattande enligt revisionsnämndens rekommendationer. Närvaron av kommunstyrelsens representant vid ungdomsfullmäktiges möten har varit nästan obefintlig.

3. Uppnående av de ekonomiska målen år 2017

Markförsäljningsintäkterna och försäljningen av arrendetomter utföll inte enligt plan. Markförsäljningsintäkterna uppgick till cirka 2,2 miljoner euro år 2017. År 2017 förhandlade man om tomtaffärer till ett värde på cirka 10–15 miljoner euro och värdet av tomtreserveringarna uppgick till cirka 6 miljoner euro. En del av tomtaffärerna som planerats för år 2017 förverkligas först i början av år 2018 och största delen av reserveringarna förlängdes in på år 2018. Betydligt fler tomter arrenderades än tidigare. Revisionsnämnden föreslår att arrendeintäkterna lyfts fram tydligare i verksamhetsberättelsen.

Bildningsavdelningen överskred sitt anslag år 2017. Fullmäktige har i efterskott 26.2.2018, efter att budgetåret avslutats, beviljat rätt för en överskridning av bildningsväsendet verksamhetsbidrag för år 2017 med 990 000 euro.

4. Uppnående av de bindande målen för verksamheten år 2017

Revisionsnämnden vill fortsättningsvis betona att de bindande målen samt uppföljningen av dem behandlas regelbundet i utskotten och att behandlingen dokumenteras i protokollen. Om man inte kommer att uppnå målen bör man i utskotten analysera orsakerna till detta.

Kommunstyrelsen: För kommunstyrelsen hade fyra bindande mål uppställts gentemot fullmäktige. Av dessa uppnåddes tre. I bokslutet har man nämnt 31 Induktionsspisprojekt som förverkligade. Av dessa kan 19 anses förverkligade. Det enda bindande målet som inte uppnåddes var målet för befolkningstillväxten, 20 500 invånare (invånarantalet i slutet av år 2017 var 20 310). Den verkliga absoluta tillväxten från år 2016 till år 2017 var endast 388 invånare medan målet som uppställts var 500 invånare. Då man jämför den här siffran med motsvarande siffra (523 invånare) för år 2016 är trenden för befolkningstillväxten dessutom oroväckande med tanke på målen (en årlig tillväxt på 600–800 invånare) för den pågående fullmäktigeperioden.

Revisionsnämnden önskar att man inom alla förvaltningar vidtar tydliga åtgärder med vilka den nuvarande trenden kan vändas till att stödja kommunens strategi för den framtida tillväxten.

Ekonomi- och förvaltningscentralen: Av Ekonomi- och förvaltningscentralens tre bindande mål har två uppnåtts.

Det utfallna verksamhetsbidraget var sämre än vad som uppskattats i budgeten. Verksamhetsbidraget var 26 000 euro sämre än budgeterat. Överskridningen orsakades av IT-utrustningen som skaffades till Talman koulus tillfälliga lokaler och som Bildningsavdelningen godkände som budgetöverskridningar under kostnadsstället EDU IT.

Revisionsnämnden ifrågasätter överföringen av denna kostnad till Ekonomi- och förvaltningscentralen.

För Ekonomi- och förvaltningscentralens verksamhet för år 2017 hade uppställts som mål att 30 procent av fakturorna för försäljning skickas till kunden elektroniskt. Utfallet var 14,7 procent. Jämfört med år 2016 var ökningen 3,6 procent.

Revisionsnämnden uppmanar Ekonomi- och förvaltningscentralen att reda ut eventuella problem i anknytning till e-fakturer.

Utvecklings- och planläggningscentralen: Av de tre bindande mål som givits Utvecklings- och planläggningscentralen uppnåddes ett.

Försäljningen av tomter enligt marknadsföringsstrategin (målet att tomtförsäljningsinkomsterna uppgår till 6,5 miljoner euro år 2017) uppnåddes inte. Markförsäljningsintäkterna uppgick till cirka 2,2 miljoner euro år 2017. År 2017 förhandlade man om tomtaffärer till ett värde på cirka 10–15 miljoner euro och värdet av tomtreserveringarna uppgick till cirka 6 miljoner euro. En del av tomtaffärerna som planerats för år 2017 förverkligas i början av år 2018 och största delen av reserveringarna fortsattes in på år 2018. Betydligt fler tomter arrenderades än tidigare. Om arrendekontrakten som gjordes år 2017 hade förverkligats som tomtförsäljning skulle motsvarande tomtförsäljningsinkomst enligt verksamhetsberättelsen ha varit cirka 3,9 miljoner euro högre.

Revisionsnämnden föreslår att arrendealternativets lönsamhet utreds på ett övergripande sätt så att man vet vilket alternativ som ekonomiskt sett är bäst ur kommunens synvinkel. Resultatet av utredningen bör beaktas i planläggningen.

Detaljplanen för Sandbackavägen behandlades inte i fullmäktige och detaljplaneförslaget för Tallmo har inte framskridit till förslagsskedet under år 2017. Således uppnåddes inte det bindande målet. Enligt revisionsnämndens uppfattning är antalet planer som färdigställts nästan obefintligt jämfört med de planer som är i planeringsskedet. Revisionsnämnden framhäver att processen bör effektivisas så att planer blir färdiga, byggandet av infrastruktur försnabbas och det finns fler tomter att erbjuda till intresserade.

Social- och hälsovårdsutskottet: Nästan alla bindande mål som givits social- och hälsovården uppnåddes. Den enda observation som revisionsnämnden lyfter fram är att Social- och hälsovårdsavdelningen har genomfört de inleda åtgärderna i anknytning till Operation Grytlock år 2017 inom ramen för avdelningens påverkningsmöjligheter. Sparmålet var 861 000 euro och utfallet år 2017 var 850 000 euro (98,72 %). De bestående inbesparingarna under hela programmet var totalt

861 000 euro. Därför kan vi konstatera att Social- och hälsovårdsavdelningen under år 2017 uppnådde det övergripande sparmålet inom Operation Grytlock.

Antalet barnskyddsanmälningar ökade mer än beräknat. Tröskeln att kontakta barnskyddet sänktes på grund av den nya socialvårdslagen och nya enheten för socialarbete, och dessutom ökade antalet barn och unga i skolorna på grund av befolkningsökningen. Efter de grundläggande utredningarna blev ändå endast en bråkdel klienter hos barnskyddet. Antalet placeringar av unga har också ökat en aning.

Antalet familjer som omfattas av rådgivningens familjearbete ökade. De uppenbara orsakerna till det här var anvisningarna av Institutet för hälsa och välfärd samt effektivisering av arbetet. Hembesöksarbetet ökade och även antalet olika slags rådgivningsgrupper tillsammans med familjehandledarna ökade. Därför ska man i fortsättningen fästa uppmärksamhet vid barns och ungas illamående och vuxnas problem genom att erbjuda dem bl.a. tillräckligt med missbrukar- och mentalvårdstjänster.

Långtidsarbetslösheten minskade inte på önskat sätt även om den övriga arbetslösheten minskade. Sibbo har börjat reda ut pensions- och rehabiliteringsmöjligheterna för de långtidsarbetslösa.

Inom tjänster för handikappade skedde små överskridningar. Orsaken till detta är att antalet klienter som är berättigade till tjänster för handikappade och stöd för närståendevård har ökat. Revisionsnämnden rekommenderar att man gör en bedömning över när det är möjligt att avstå från köptjänsterna och sköta tjänsterna för handikappade i egen regi.

Invánarna som omfattas av hemvård är i allt sämre skick och antalet klienter har ökat. Även den åldersbundna nybyggnationen ökar antalet äldre personer. Hemvård är en viktig vårdform i dag och även i framtiden. Äldreomsorgen i Sibbo håller fortsättningsvis hög klass och är en föregångare på många områden. Då antalet äldre ökar rekommenderar revisionsnämnden att även antalet arbetstagare ses över så att den goda nivån i Sibbo bevaras.

Inom tandvården uppnåddes målen. Till icke-brådskande vård kommer man efter tre månader. Akutvård ordnas omedelbart. Kommunens tillväxt medför dock att behovet av vård har ökat. Revisionsnämnden rekommenderar att resursallokeringen inom tandvården ses över.

Social- och hälsovårdsväsendet förvaltnings- och ekonomienhet har ingen egen verksamhet, utan den tillhandahåller stöd och tjänster för de övriga resultatenheterna. Revisionsnämnden uppmanar kommunstyrelsen att bedöma resultatenhetens roll och nödvändighet i framtiden.

Bildningsutskottet: De operativa målen samt de bindande målen för bildningsutskottets verksamhetsområde har i huvudsak uppnåtts. För bildningsutskottets verksamhetsområde hade tre bindande mål uppställts gentemot fullmäktige. Av dessa har målet att vid varje enhet starta ett nytt projekt som stöder målet att främja kundorienterade kommundienstjänster välbefinnandet och hälsan.

Att skapa principer för att fakturera enligt vårdtid, vilket ingick i målet, har senarelagts till år 2018 eftersom ett nytt betalningssystem inte bereds innan lagen om kundavgifter ändras. Målet att minst ett nytt projekt har inletts vid varje resultatenhet år 2017, vilket ingick i målet om ständig förbättring, har uppnåtts inom verksamhetsområdet. Man kan också anse att Grytlocksprincipen inom ekonomin har uppfyllts till den del som det varit möjligt på Bildningsavdelningen.

Vad gäller ekonomin har målen inte uppnåtts enligt budgeten och Bildningsavdelningens verksamhetsintäkter har överskridits med 360 000 euro och verksamhetsutgifterna med 1 300 000 euro. Verksamhetsbidraget har överskridits med 1 000 000 euro.

Överskridning inom Utbildningstjänster beror bland annat på oförutsebara händelser i verksamheten, såsom inneluftproblemen samt oplanerade utgiftsposter som orsakats av kommunens tillväxt. En del av överskridningarna tyder ändå på att cheferna i den operativa verksamheten behöver stöd med att hantera sin ekonomikompetens. I oktober var Bildningsavdelningens resultat 300 000 euro negativt. De så kallade bokslutsdispositionerna i slutet av året ökade förlusten ytterligare med 200 000 euro. Ekonomi- och förvaltningscentralen reagerade på det här genom att intensifiera styrningen och följa upp Utbildningstjänster månatligen. Det verkar alltså som om enheternas chefer kan behöva stöd för att utveckla sin ekonomikompetens, och i kommunen representeras den här kompetensen av bland annat Ekonomi- och förvaltningscentralens controllers som kan anlitas av alla resultatenheter. Revisionsnämnden önskar att Ekonomi- och förvaltningscentralen tar ett proaktivt grepp om uppföljningen av den dagliga ekonomin och budgeteringen inom de olika verksamhetsområdena.

Bildningens förvaltningstjänster har ingen egen verksamhet, utan den tillhandahåller stöd och tjänster för de övriga resultatenheterna inom bildningsväsendet. Revisionsnämnden uppmanar kommunstyrelsen att bedöma resultatenhetens roll och nödvändighet i framtiden.

Tekniska utskottet, byggnads- och miljöutskottet:

För tekniska utskottet, byggnads- och miljöutskottets verksamhetsområde hade man ställt upp fyra bindande operativa mål gentemot fullmäktige. Alla mål uppnåddes. För det här vill revisionsnämnden framföra ett stort tack till verksamhetsområdet.

På resultatenhetsnivå finns det ändå saker att kritisera såväl vid Byggnadstillsynen som vid Miljövården. För de andra resultatenheternas del fanns det inte något nämnvärt att kritisera.

Antalet miljötillstånd och beslut av enheten Miljövård var klart lägre än det uppställda målet på 25 st. Man hade färdigställt 15 st. De övriga målen hade man lyckats uppnå och till och med överskrida en aning.

Vid Byggnadstillsynen hade man överskridit målet för antalet bostäder (nybyggen) i de beviljade tillstånden för bostadsbyggande. Målet var 450 bostäder och utfallet var 785 bostäder. Vad gäller antalet tillstånd blev man långt från de mål som ställts upp för året. Handläggningstiderna för undantagstillstånd och byggnadslov har blivit ännu längre än tidigare.

Att målet för antalet bostäder överskreds samtidigt som man inte uppnådde målen för övriga tillstånd tyder på att man koncentrerat sig på att bevilja tillstånd för rad- och flervåningshus på bekostnad av andra bostadsformer. Enligt revisionsnämndens uppfattning bör beviljandet av tillstånd för olika bostadsformer handläggas likvärdigt. Revisionsnämnden uppmanar enheten att bedöma organiseringen av sitt interna arbete vid beviljande av tillstånd för olika bostadsformer.

År 2017 var den totala handläggningstiden för bygglov 4,4 månader och handläggningstiden för korrekt uppgjorda ansökningar 1,5 månader. Jämfört med föregående år har handläggningstiderna blivit längre. Enligt revisionsnämndens uppfattning borde det elektroniska tillståndssystemet göra handläggningen effektivare. Varför handläggningstiderna har blivit längre förblir oklart.

Revisionsnämnden uppmanar till att granska arbetsprocesserna och funktionen hos det elektroniska tillståndssystemet ur kundens synvinkel.

De dåliga resultaten kan delvis ha orsakats av den arbetsinsats som lagts ner på att utarbeta en ny byggnadsordning samt på problem med rekryteringen. Om problemen som förekommer med rekryteringen inte kan lösas, uppmanar revisionsnämnden till att finna andra lösningar (till exempel att använda konsulter) för att lösa problemen och förbättra tjänsterna.

En smidig och flexibel handläggning av bygglov är mycket viktigt för kommunens tillväxt och utvecklingen i framtiden. Tjänsten *Bygglovsprocessen*, som ger anvisningar och råd, stöder denna utveckling och revisionsnämnden anser att det är fint att Sibbo har varit en föregångare. En likadan tjänstvillighet borde skapas för den personliga rådgivningen och handledningen av kunder.

5. Personalen

Sjukfrånvaron uppgick till i medeltal 12,3 dagar per arbetstagare. Man uppnådde inte målet för sjukfrånvarodagarna även om det totala antalet sjukfrånvarodagar i kommunen sjönk med en dag jämfört med siffran för år 2016. Av orsakerna till sjukfrånvaro hade sjukdomar i luftvägarna minskat en aning, likaså skador. I stället hade självrapporterade orsaker som saknar diagnos ökat en aning.

Resultaten av arbetshälsoenkäten var i huvudsak på god nivå (2,4) i en riksomfattande jämförelse. Däremot var resultaten för ledarskapet på organisationsnivå på alla avdelningar sämre än riksnivån. Ledarskapet vid arbetsenheterna fick ett bättre resultat än riksnivån på nästan samtliga avdelningar. Enligt revisionsnämndens uppfattning förmedlas inte ledarskapet på chefsnivå till den operativa nivån. Kommunen lever under ett ständigt förändringsledarskap där den strategiska ledningens engagemang bör synas för dem som utför arbetet så att man skapar en samarbetskultur. Vid belöningen av personal bör man mer än förut uppmärksamma arbetstagare som trots strama personalresurser och ständig utveckling har orkat satsa på genomförandet av exempelvis projekten inom Operation Grytlock och Induktionsspis på enhetsnivå. Uppmuntran och belöningsystemet ska tydligare grunda sig på uppnåendet av de bindande målen inom hela organisationen.

6. Övriga observationer

Uppföljningen av programmet Operation Grytlock avslutades år 2017. Revisionsnämnden rekommenderar att resultaten som erhållits presenteras för hela personalen. För att de goda resultaten, de uppnådda besparingarna samt den goda praxisen ska fortsätta i framtiden bör uppföljningen fortsätta till exempel på avdelningsnivå.

7. Slutsatser

Sibbo kommuns ekonomiska resultat är fortsättningsvis bra. Ändå orsakar kommunens tillväxt utmaningar på många fronter. Revisionsnämnden vill tacka hela kommunens personal för flexibilitet och extra ansträngningar i en verksamhetsmiljö under förändring.

8. Underskrifter

Sibbo den 5 juni 2018

Harri Lehtonen, ordförande

Hannele Rauha, viceordförande

Hans-Peter Lindgren

Minna Lindblom

Kirsi Toivola